

Utbildningsinspektion i Näsums skola Förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	3
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Näsums skola den 26–27 september 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Bromölla kommun och Näsums skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Näsums skola intervjuades skolledning, lärarpersonal, elevvårdspersonal och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Skolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	54
Förskoleklass	19
Grundskola	124

Näsums skola ligger mitt i byn Näsrum cirka 13 km norr om Bromölla med närhet till skog, sjö och åkermark. Skolan består av sex byggnader. Den äldsta är byggd 1914. Upptagningsområdet består av byn Näsrum och omkringliggande landsbygd.

Elevantalet i skolan har sjunkit under de senaste åren, våren 2005 hade skolan exempelvis 174 elever. Skolan är organiserad i två åldersintegrerade F–1-klasser och från årskurs 2 i åldershomogena klasser. Två fritidshem, ett med barn från förskoleklassen och årskurs 1 och ett med barn från årskurs 2–6, finns också på skolan. I rektorsområdet ingår också förskolorna Rallarstugan och Humlelyckan samt familjedaghem.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Näsums skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Näsums skola till stora delar erbjuder en verksamhet som ger goda förutsättningar för lärande och att det finns resurser i form av lärartäthet och behörighet hos personalen för att kunna bedriva en verksamhet av god kvalitet. Det finns en ambitiös kompetensutvecklingsplan och en tydlig strävan till skolutveckling i personalgruppen. Arbetsklimatet är gott och relationerna såväl mellan elever som mellan vuxna och elever förefaller goda. Det finns en tydlig samverkan mellan förskola, förskoleklass och skola och även mellan skolbarnsomsorg och skola.

Näsums skola är en skola där hälsa och rörelse utgör ett prioriterat målområde enligt den lokala arbetsplanen, och har återkommande hälsofrämjande aktiviteter i sin verksamhet.

Skolan kartlägger och sätter in åtgärder för att möta elever i behov av särskilt stöd på ett bra sätt. De förebyggande och behandlande insatserna för att motverka och komma till rätta med kränkande behandling är också bra. Föräldrarna är nöjda med skolans information.

Skolans rektor är väl förtrogen med sin verksamhet.

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör utveckla sitt arbete med att följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.
- Kursplanernas mål i andra ämnen än svenska, matematik och engelska bör konkretiseras och förtydligas för eleverna.

- Elevernas inflytande över arbetsformer och innehåll bör utvecklas.
- Organisationen av elevens val bör förbättras så att eleverna ges större möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett allsidigt urval av ämnen.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

I Näsums skola sker en kontinuerlig kartläggning och uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i svenska och matematik från förskoleklass till skolår 6. Skolan har dock inte en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt arbete med att följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Kursplanernas mål i andra ämnen än svenska, matematik och engelska bör konkretiseras och förtydligas för eleverna.

På de nationella ämnesproven i årskurs 5 våren 2006 hade 85 procent av eleverna godkänt i matematik, 80 procent i svenska och 75 procent i engelska. Inspektörerna bedömer att det är av vikt att skolan analyserar sina resultat och diskuterar hur måluppfyllelsen ytterligare kan förbättras.

I den lokala arbetsplanen för Näsums förskola och skola framgår det att arbetet med värdegrunden är ett särskilt prioriterat målområde som skolan satsar på genom ett systematiskt och medvetet arbete i samtliga skolår. Trivselenkäter genomförs vid två tillfällen/år från förskoleklassen till årskurs 6 och personalen uppges vid intervjun att resultatet ser bra ut.

Intervjuade elever och föräldrar uppges att skolan lyckas bra med att förhindra och motverka att konflikter och mobbning uppstår och därför känner sig också eleverna trygga och trivs på skolan. Inspektörerna bedömer att skolan genom sitt arbete med normer och värden har god måluppfyllelse i detta avseende.

Sammanfattning

Kursplanernas mål i andra ämnen än svenska, matematik och engelska bör konkretiseras och förtydligas för eleverna. Inspektörerna bedömer att skolan analyserar sina resultat på de nationella proven och diskuterar hur måluppfyllelsen ytterligare kan förbättras. Skolan har en god måluppfyllelse avseende normer och värden.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolläring och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Inspektörerna bedömer att personalen vid Näsums skola har en tydlig ambition att alla barn skall bli sedda och uppmärksammade. Inspektörerna kunde också notera varierande arbetsformer vid lektionsbesöken och lusten att lära var tydlig. Barnens arbeten och bilder av veckans konstnärer prydde väggar i klassrum och korridorer. Glasskåp med utställt material fanns till beskådande och förstärkte intrycket av en lugn och god lärandemiljö både för elever och personal.

Näsums skola har utarbetat en särskild handlingsplan för att kunna möta elever i behov av särskilt stöd. I handlingsplanen finns dels en beskrivning av det förebyggande arbetet men också vilken arbetsgång som gäller i ett elevärende samt hur åtgärdsprogram skall upprättas. Det finns även rutiner för hur man kan hantera stödet genom förändringar på gruppnivå. För samtliga elever som riskerar att inte nå målen upprättas åtgärdsprogram, där de åtgärder som skolan ämnar sätta in tydligt framgår. Åtgärdsprogrammen upprättas av klassläraren/mentorn i samråd med specialpedagog. Rektor tar del av och förvarar samtliga åtgärdsprogram. Det är cirka 17 procent av eleverna som av personalen bedöms vara i behov av särskilt stöd. Enligt skolpsykologen finns en öppenhet i personalgruppen att diskutera stödet även på grupp- och organisationsnivå. Kartläggning av elevernas kunskaper i svenska och matematik sker genom rättstavningstest och diagnostiska ämnesprov i årskurs 2, samt ordförståelse- och stavningstest, läskedjor samt rättstavningsprov i övriga årskurser. I årskurs 5 görs de nationella ämnesproven i svenska, matematik och engelska. Matematikcirkeln, ett nytt material för att tydligare kunna kontrollera och följa elevernas kunskapsutveckling i matematik, har köpts in till skolan och kommer att komplettera ovan nämnda material.

Inspektörerna bedömer att skolan på ett bra sätt kartlägger och sätter in åtgärder för att möta elever i behov av särskilt stöd, och att rätten till stöd tillgodoses. Inspektörerna bedömer också att skolans övergripande elevhälsoarbete är gott och resursteamet stödjer elever, personal och föräldrar genom handledning och konsultation.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtätsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framtätsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Föräldrarna uppger vid intervjun att de är nöjda med den positiva och öppna attityden hos personalen och den information skolan delger dem. Utvecklingssamtalen genomförs på ett bra sätt där även eleverna är aktiva i formulerandet av mål och delmål. Vid utvecklingssamtalen upprättas en individuell utvecklingsplan för samtliga elever tillsammans med elever och föräldrar. I någon klass har eleverna en egen kompletterande individuell utvecklingsplan, där eleverna tydligt får beskriva sina delmål vecka för vecka, framför allt i ämnena svenska och matematik.

I syfte att ytterligare utveckla arbetet med de individuella utvecklingsplanerna kommer rektor att avsätta tid för pedagogiska diskussioner om dessa utifrån Skolverkets allmänna råd, Den individuella utvecklingsplanen, en skrift som redan delats ut till skolans pedagoger.

Skolan har en handlingsplan mot kränkande behandling/likabehandlingsplan som är väl förankrad hos personal, elever och föräldrar. Planen innehåller såväl en beskrivning av det förebyggande som det behandlande arbetet vid eventuella fall av mobbning. Skolan gör en årlig kartläggning genom en trivselenkät, kamratstödjare finns i årskurs 2–6, och trivsel- och ordningsregler med konsekvenshantering skickas hem varje år för påskrift och godkännande av föräldrarna. Vid inspektionstillfället skulle eleverna i årskurs 5 och 6 få information av kuratorn om den nya likabehandlingsplanen, vilket visar att eleverna finns med i processen att formulera och utveckla handlingsplanen. All personal skall enligt planen arbeta aktivt för att motverka och förhindra mobbning och kränkande behandling i klasserna. Ämnet livskunskap finns på schemat minst 30 minuter/vecka, kompisamtal genomförs i klasserna som ett led i att lära eleverna hantera konflikter och arbete med SET (Social och emotionell träning) och ART (Aggression Replacement Training) genomsyrar hela skolans verksamhet från förskoleklass till skolår 6. Skolan har också organiserat eleverna i familjegrupper, ett faddersystem där elever i olika åldrar samarbetar i olika aktiviteter under läsåret.

Inspektörerna bedömer att skolan på ett bra sätt arbetar förebyggande och aktivt ingriper för att förhindra trakasserier och kränkande behandling. I personal-, elev- och föräldraintervjuer framkom att kränkningar inte är vanligt förekommande, och att lärarna snarast tar tag i uppkomna konflikter. Likabehandlingsplanen vid Näsums skola uppfyller däremot inte fullt ut de krav som ställs på en sådan plan. Planen omfattar inte alla former av kränkande behandling, dvs. diskriminering, och trakasserier och kränkande behandling som inte har samband med diskrimineringsgrunderna, s.k. annan kränkande behandling. Planen saknar vidare även en tydlig ansvarsfördelning mellan rektorn eller någon annan motsvarande ledningsfunktion och personal. Dessutom saknas ett vuxen - elevperspektiv vad avser alla former av kränkande behandling, instruktioner att diskriminera och repressalier. Planens namn skall också vara likabehandlingsplan. Se vidare i kommunrapporten.

Näsums skola är en skola där hälsa och rörelse utgör ett prioriterat målområde enligt den lokala arbetsplanen, en hälsoprofil som också inspektörerna tydligt kunde notera vid inspektionstillfället då skolan hade organiserat sin årligen återkommande hälsovecka vid detta tillfälle. Lek och rörelse, utedagar och återkommande friluftsdagar/aktivitetsdagar utgör andra delar av denna hälso-satsning. Skolan har också upprättat en separat handlingsplan för en hälsofrämjande skola som årligen revideras.

Av läroplanen framgår att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet samt att de får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Detta inflytande skall öka med stigande ålder och mognad. Eleverna i Näsums skola har ett formellt inflytande via klassråd, elevråd och matråd. Elevrådsprotokollen vidarebefordras även till förvaltningschef och kommunalråd. I Näsums skola varierar det i vilken utsträckning lärarna arbetar för att möjliggöra elevernas inflytande över arbetsformer och innehåll. Inspektörerna bedömer att skolan bör fortsätta sina påbörjade diskussioner hur elevernas inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll skall utvecklas så att ett reellt elevinflytande gynnas och att man tillsammans kommer fram till hur en progression säkerställs.

Skolans kvalitetsredovisning uppfyller förordningens krav och personalen är involverade i kvalitetsarbetet genom utvärderingar och diskussioner såväl i arbetslag som i ämnesgrupper, men inspektörerna bedömer att redovisningen kan utvecklas för att utgöra ett bra verktyg för skolutveckling, genom att tydligare ta fram en bedömning och analys av uppnådda resultat.

Rektorn är utbildad förskollärare och lågstadielärare samt har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Hon har ansvar för förskola, skola och skolbarnsomsorg. Rektor har viss möjlighet att få administrativt stöd. Rektorn är enligt inspektörernas bedömning en aktiv pedagogisk ledare som ofta är närvarande i verksamheten, vilket innebär att hon känner alla elever och deras eventuella problematik.

Inspektörerna bedömer att skolans styrning och ledning fungerar bra och att rektorn är väl förtrogen med verksamheten. Förtroendet för rektorn från personal, föräldrar och elever är gott.

Samverkan mellan förskola, förskoleklass, skolbarnsomsorg och skola fungerar bra och tid ges till gemensam planeringstid för fritidspedagoger och lärare.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolan på ett bra sätt kartlägger och sätter in åtgärder för att möta elever i behov av särskilt stöd. Skolan arbetar på ett bra sätt för att förhindra och motverka kränkande behandling. Skolans hälsofrämjande arbete är gott. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över arbetsformer och innehåll bör utvecklas i takt med stigande ålder och mognad. Kvalitetsredovisningen kan utvecklas för att utgöra ett bra verktyg för skolutveckling, genom att tydligare ta fram en bedömning och analys av uppnådda resultat. Skolans styrning och ledning fungerar bra.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Antalet lärare var enligt Skolverkets statistik år 2005/2006 8,4 per hundra elever, vilket var strax under kommunsnittet 8,9 men något över rikssnittet 8,0. All personal har pedagogisk utbildning och är enligt rektorn engagerade och kompetenta, och i personalintervjun framkom att många lärare är skolan trogen eftersom trivsselfaktorn är hög. Det finns även lärare som är utbildade i ämnet svenska som andraspråk, trots att det i nuläget endast är tre elever som läser ämnet.

Inspektörerna bedömer att skolan använder sig av de resurser som finns att tillgå på ett flexibelt sätt och att lärare, förskollärare och fritidspedagoger har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. I detta sammanhang finns det skäl att lyfta fram den ambitiösa satsning på kompetensutveckling som finns vid skolan. Ett flertal pedagoger har exempelvis fått fortbildning i konflikthantering samt etik- och moralföstran. Den kompetens som kunde förstärkas, enligt intervjuad personal, är i ämnet musik.

Undervisningen i elevens val syftar enligt grundskoleförordningen till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolan skall erbjuda ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Vid Näsums skola har man valt att inte ha elevens val som en position på elevernas schema, utan lägga in det i olika verksamheter under läsåret, exempelvis hälsoveckan, livskunskap och inom de tematiska studierna. Det kan enligt rektorn innebära att det blir mer ett skolans val än ett elevens val, även om eleverna ges valmöjligheter inom ramen för de olika verksamheterna. Skolan bör utveckla formerna för elevens val som ett led i arbetet med att förbättra elevernas inflytande över undervisningens innehåll. Elevernas möjligheter att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett allsidigt urval av ämnen bör ses över.

I skolans timplan anges inte någon utlagd tid i ämnet hem- och konsumentkunskap för årskurs 5, och intervjuerna bekräftade att endast vissa inslag av ämnet förekom innan årskurs 6. Vid inspektionstillfället genomförde skolan undervisning i hem- och konsumentkunskap i årskurs 6, i enlighet med ett kommunalt beslut, vilket medför att eleverna inte ges tillräckliga förutsättningar att nå målen i ämnet för årskurs 5. Se vidare kommunrapporten.

På skolan finns ett skolbibliotek och en utbildad bibliotekarie arbetar på skolan en dag/vecka. Tillgången till moderna läromedel och modern utrustning är god. Specialpedagogen har även tillgång till kompensatoriska hjälpmedel i form av dator med talsyntes, Daisy-spelare med mera. Verksamheten bedrivs i ändamålsenliga lokaler, där det finns goda möjligheter till flexibilitet i arbetet.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att skolan använder sina resurser på ett flexibelt sätt. Organisation av elevens val bör förbättras så att eleverna ges större möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett allsidigt urval av ämnen.

Datum	Ort
2007-04-27	Lund

Lennart Hansson

Helena Plantin